भङ्क्ता-भङ्क्त्री, भञ्जयिता-त्री, बिभङ्क्षिता-त्री, बम्भजिता-त्री ;
[1]भञ्जन्-भञ्जती, भञ्जयन्-न्ती, बिभङ्क्षन्-न्ती ; —
भङ्क्ष्यन्-न्ती-ती, भञ्जयिष्यन्-न्ती-ती, बिभङ्क्षिष्यन्-न्ती-ती ; —
— भञ्जयमानः, — बम्भज्यमानः ;
— भञ्जयिष्यमाणः, — बम्भजिष्यमाणः ;
[2]विभक्-विभग्-विभजौ-विभजः ; — —
[3]भग्नम्-भग्नः-भग्नवान्, भञ्जितः, बिभङ्क्षितः, बम्भजितः-तवान् ;
भञ्जः, [4]प्रभञ्जनः,[A] [5]भङ्गुरः,[B] [शत्रुं] [6]भञ्जानः, भञ्जः, बिभङ्क्षुः, [7]बम्भञ्जः ;
भङ्क्तव्यम्, भञ्जयितव्यम्, बिभङ्क्षितव्यम्, बम्भजितव्यम् ;
भञ्जनीयम्, [8]भजेलिमाः[शालयः], भञ्जनीयम्, बिभङ्क्षणीयम्, बम्भजनीयम् ;
[9]भङ्ग्यम्, भञ्ज्यम्, बिभङ्क्ष्यम्, बम्भज्यम् ;

---

1. शतरि, '**रुधादिभ्यः—**' (3-1-78) इति श्नमि, 'श्नान्नलोपः' (6-4-23) इति धातुनकारलोपे, 'श्नसोरल्लोपः' (6-4-111) इति श्नमोऽकारस्य लोपे च रूपमेवम् ।
2. विशेषेण भनक्तीति **विभक्** । क्विपि नकारलोपे कुत्वे च रूपम् ।
3. '**ओदितश्च**' (8-2-45) इति निष्ठानत्वे, तस्यासिद्धत्वात् पूर्वमेव 'चोः कुः' (8-2-30) इति कुत्वे च रूपमेवम् ।
4. प्रभञ्जयतीति **प्रभञ्जनः** = वायुः । नन्द्यादित्वात् (3-1-134) ण्यन्तात् कर्तरि ल्युः ।
5. '**भञ्जभासमिदो घुरच्**' (3-2-161) इति तच्छीलादिषु कर्तृषु घुरच्प्रत्यये, घित्त्वेन 'चजोः कु घिण्ण्यतोः' (7-3-52) इति कुत्वे च रूपमेवम् ।
प्रक्रियाकौमुदीव्याख्याने तु "भञ्जेः कर्मकर्तरि (प्रत्ययः) तथोक्तम् **पाणिनीयमतदर्पणे**— 'कर्मकर्तरमेवास्मादभिधत्ते स्वभावतः ।
न कर्ममात्रमित्येष प्रत्ययः कर्मकर्तरि ॥' इति ।" इत्युक्तम् ।
6. 'ताच्छील्यवयोवचनशक्तिषु—' (3-2-129) इति चानश्प्रत्यये रूपमेवम् । न तु शानच्प्रत्ययः । अत्र ताच्छील्ये शक्तौ वा चानश् ।
7. यङन्तात् पचाद्यचि यङो लुकि उपधानकारलोपस्य निमित्ताभावात् तस्यानुस्वारपरसवर्णयो रूपमेवम् ।
8. 'केलिमर उपसंख्यानम्' (वा. 3-1-96) इति केलिमर्प्रत्यये, तस्य कित्त्वेनोपधानकारलोपे च रूपमेवम् । कर्मकर्तर्ययं प्रत्यय इति **वृत्तिः** । **भाष्ये** तु कर्मण्येवायं प्रत्यय इति ज्ञायते ।
9. ण्यति, 'चजोः—' (7-3-52) इति कुत्वम् ।

A. 'व्यत्यगच्छन् न च गतं प्रचण्डोऽपि **प्रभञ्जनः** ॥' भ. का. 8. 4.
B. 'सूतरोऽभङ्गुरप्रज्ञो गृहीत्वा भार्गवं धनुः ।' भ. का. 7.22.